

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Płużnica 54, 87-214 Płużnica
(zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem)**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

I. Cel kontroli:

- Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 8 i 10 marca 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Kierownika GOPS i analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn.zm.), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 29 grudnia 2004 r., przyjętego Uchwałą Nr XIX/143/04 Rady Gminy Płużnica. Statut nie był aktualizowany, w związku z tym w treści brak jest zapisu dotyczącego realizacji działań z zakresu wspierania rodziny. Kierownik GOPS złożył oświadczenie, w którym zobowiązał się zaktualizować dokument i przedstawić go na Radzie Gminy do dn. 30 czerwca br.

Ośrodek został wyznaczony do realizacji zadań w ww. zakresie Uchwałą Rady Gminy Płużnica Nr XIV/118/2012 z dnia 28 marca 2012 r.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, wprowadzonym Zarządzeniem Nr 4/7 Kierownika GOPS z dnia 1 stycznia 2007 r. W dokumencie dokonano zmian Zarządzeniem Nr 2/2012 Kierownika GOPS z dnia 28.03.2012 r., które wprowadziło stanowisko asystenta rodziny i szczegółowy zakres jego obowiązków zgodny z art. 15 ww. Ustawy.

Wójt Gminy Płużnica Zarządzeniem Nr OA.17A.2012, z dnia 28 marca 2012 r., upoważnił p. ████████ do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny*

- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Dotychczas Gmina nie realizowała 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Kierownik GOPS oświadczył, iż trwają prace przygotowawcze zmierzające do wprowadzenia programu i zostanie on wprowadzony do końca I kwartału 2017r.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS nie dopełnił obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Przedstawiono jedynie sprawozdanie z realizacji zadań zleconych oraz zadań własnych z udziałem dotacji z budżetu państwa za rok 2015, które odnosi

się głównie do zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Z zakresu wspierania rodziny zostało jedynie krótko opisane działanie asystenta rodziny. Dokument został przedstawiony na posiedzeniu Rady Gminy w dniu 11 marca 2016 r. Sprawozdanie za rok 2016 r. zostanie przedstawione na Radzie Gminy w dn. 14 marca br.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Obecnie gmina nie zatrudnia asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą, zatrudnionych było 4 asystentów. Zatrudnienie asystenta rodziny w gminie było nieharmonijne, występowały okresowe przerwy, w tym czasie rodziny były objęte wzmoczoną pracą socjalną.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny, posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast w aktach osobowych nie znajdują się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 3 ww. ustawy.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie istniały rodziny wspierające. W związku z tym gmina nie ponosiła kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż była prowadzona kampania informująca środowisko lokalne o możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej, jednakże dotychczas żadna rodzina nie zgłosiła gotowości do pełnienia tej roli.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

Na terenie gminy funkcjonuje placówka wsparcia dziennego - Świetlica Wsparcia Dziennego w Płachawach. Placówka działa od 18 października 2016 r. Świetlica zapewnia opiekę w godzinach 7.30-15.30. W placówce może przebywać do 15 dzieci, w wieku od 3-5 lat. Placówka prowadzona jest w połączonych formach - opiekuńczej i specjalistycznej. Praca z dziećmi ma na celu zapewnienie prawidłowego rozwoju, kształtowanie pomysłowości, wyobraźni i swobody twórczej. W Regulaminie Organizacyjnym Ośrodka oraz w sprawozdaniu resortowym za II półrocze 2016 r. brak zapisu o funkcjonowaniu placówki wsparcia dziennego.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują świetlice środowiskowe - w Działowie, Orłowie, Mgawie i Bartoszewicach. Dzieci mogą także brać udział w zajęciach organizowanych przez Młodzieżowy Klub Sportowy oraz udzielać się w Młodzieżowej Radzie Gminy.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego; terapii i mediacji; usług dla rodzin z dziećmi; pomocy prawnej; organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (prawnego, socjalnego, terapeutycznego). Na terenie gminy dostępny jest punkt porad prawnych kierowany do mieszkańców, czynny w każdą środę. Ponadto na terenie gminy działa Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy i Uzależnień, w którym przyjmuje terapeuta w każdą środę. Mieszkańcy mogą także liczyć na pomoc i wsparcie pedagogów szkolnych i pracowników socjalnych.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie. O przydzielenie rodzinie asystenta rodziny wnioskuje także pedagogzy szkolni lub same rodziny. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej. Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Asystenci obejmowali pomocą :

- w 2015 r. 14 rodzin, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 15 rodzin, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 7 marca) brak rodzin objętych wsparciem asystenta, z uwagi na brak zatrudnienia,

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Dokumentacja kadrowa asystentów nie zawierała zakresu czynności, Kierownik GOPS oświadczył, iż takowy został omówiony z każdym asystentem w momencie zatrudnienia.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny, posiadali wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Zbadano dokumentację 15 rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Na podstawie analizy dokumentów, stwierdzono zasadność zapewnienia ciągłości pracy asystenta z rodziną - wnioski o objęcie danej rodziny asystenturą był powielany przy każdym kolejnym zatrudnieniu asystenta, przy jednoczesnym braku zakończenia współpracy z rodziną w poprzednim okresie zatrudnienia. Asystenci dokonywali okresowej oceny sytuacji rodziny w formie sprawozdań, z zachowaniem wymaganego czasookresu.

Monitoring po zakończeniu współpracy z asystentem nie był prowadzony. Rodziny były monitorowane przez pracowników socjalnych. Kierownik GOPS złożył oświadczenie, w którym zobowiązał się wprowadzić obowiązek monitoringu, który będzie prowadzony i dokumentowany przez asystenta po zakończeniu pracy z rodziną. Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z pracownikiem socjalnym na podstawie ustnej konsultacji i dotychczas osiągniętych celów.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. – nie ponoszono kosztów,
- w 2016 r. – 26,57 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) nie ponoszono kosztów.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 31 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 29 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 4 sierpnia 2016 r.,
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 31 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na nie zachowanie ustawowego terminu określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.213) w jednym przypadku (c).

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez szkołę, policję i środowisko lokalne. W przypadku powzięcia niepokojących informacji, pracownik socjalny rozeznaje sytuację rodziny i podejmuje dalsze działania.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej